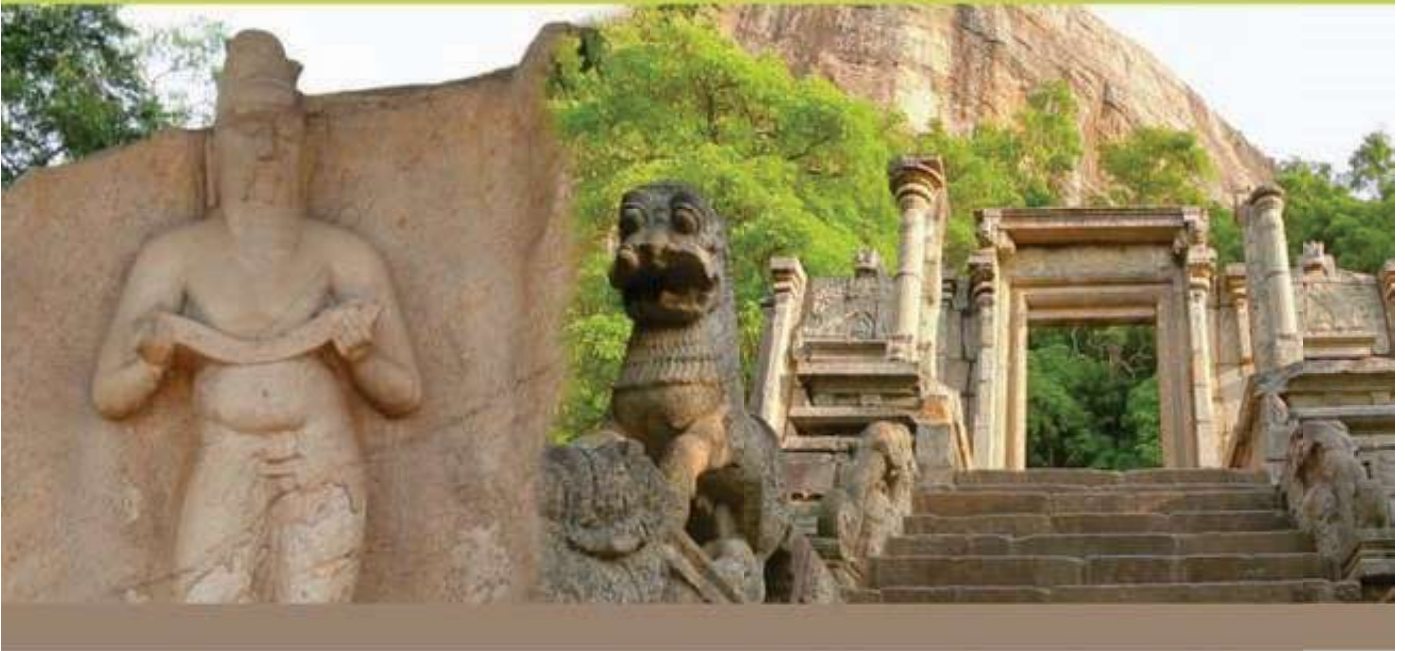

01

ක්‍රි. ව. 11 වන සියවසේ සිට ක්‍රි. ව. 15 වන සියවස දක්වා ඓතිහාසික තොරතුරු

හැඳින්වීම

අනුරාධපුර රාජධානිය බිඳ වැටීමට බලපෑ හේතු සාධක, පොළොන්නරු රාජධානියේ ආරම්භය, එහි දේශපාලන, සමාජ හා ආර්ථික තොරතුරු හා බිඳ වැටීම, රාජධානිය නිරත දිග ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වීම, එම රාජධානිවල දේශපාලන, සමාජ හා ආර්ථික තොරතුරු මෙම පාඩමෙන් ඔබට ඉගෙනගත හැකිය.

1.1 අනුරාධපුර රාජධානියේ බිඳවැටීම

අනුරාධපුරය සියවස් 15ක් පමණ කාලයක් තුළ ලංකාවේ පාලන මධ්‍යස්ථානය විය. මෙහි ආරම්භක පාලකයා පණ්ඩුකාභය රජු ලෙස සැලකෙන අතර අවසන් පාලකයා වූයේ පස්වන මිහිඳු රජු ය.

මෙම රාජධානියේ පරිහානියට හා බිඳවැටීමට බලපෑ හේතු සාධක ගණනාවක් ඇති බව මූලාශ්‍රය පරිශීලනයෙන් හෙළි වේ. ඒවා අතර පහත සඳහන් කරුණු ප්‍රධාන වේ:

- ❖ සිංහාසනය සඳහා මෞර්ය (මෝරිය) හා ලම්බකර්ණ වංශ දෙක අතර ඇති වූ යුද්ධ
- ❖ අනුරාධපුර රාජධානියේ අග භාගයේ සිහසුනට පත් පාලකයන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකු දුර්වලයන් වීම
- ❖ අනුරාධපුර රාජධානියේ අග භාගයේ පාලකයින් අනුගමනය කළ විදේශීය ප්‍රතිපත්තිය
- ❖ වාරි කර්මාන්තය හා කෘෂිකර්මාන්තය බිඳ වැටීම
- ❖ බිඳවැටීමට ආසන්නතම හා ප්‍රධානතම හේතුව ලෙස සැලකෙන්නේ වෝළ ආක්‍රමණය යි.

අනුරාධපුර සිංහාසනය සඳහා මෞර්ය හා ලම්බකර්ණ වංශ දෙක අතර නිරන්තර අරගල පැවතිණ. එක් පෙළපතකට හෝ දීර්ඝ කාලයක් සිංහාසනය හිමි කර ගෙන කටයුතු කළ නොහැකි විය. එම නිසා දීර්ඝ කාලයක් එක් පෙළපතක් බලයේ රැඳී සිටිමින් තම ප්‍රතිපත්ති ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි විය. ඇතැම් අවස්ථාවල එක් පෙළපතක් බලයෙන් පහ කිරීම පිණිස අනෙක් පෙළපත ඉන්දීය කුලී හමුදාවන්ගේ සේවාව ලබා ගත්තේ ය. මෙලෙස ඉන්දීය ආධාරයෙන් මෙරට බලයට පත් පළමු පාලකයා ඉලනාග ය. මෞර්ය වංශයට එරෙහිව ලම්බකර්ණ වංශිකයන් පළමුවරට නැගී සිටින්නේ මේ රජුගේ රාජ්‍යය කාලයේ දී ය. එම නිසා සිංහාසනය අතහැර ඉන්දියාවට පලා යාමට ඉලනාගට සිදු විය. එසේ ම පළමුවන මුගලන් රජු හා මානවම්ම වැනි පාලකයින් ද ඉන්දීය කුලී හමුදාවන්ගේ ආධාර ලබා ගෙන ඇත. මෙසේ ඉන්දීය කුලී හමුදාවන්ගේ සහාය ලබා ගැනීම මෙම රාජධානිය කෙරෙහි අතර්ථකාරී ලෙස බලපෑවේය. ලංකාවට පැමිණි කුලී හමුදා සේනාංක ඇතැම් විට ලංකාව අතහැර නොගොස් උතුරු ප්‍රදේශවල පදිංචි වූහ. ඒ සමගම උතුරු ප්‍රදේශවල දෙමළ ජනාවාස බිහි විය. ඉන්දීය ආක්‍රමණ එල්ල වූ අවස්ථාවන්හි මෙම දම්ලයන්ගේ සහාය, ලාංකික පාලකයාට නොව ආක්‍රමණිකයන්ට ලැබුණු අවස්ථා දක්නට ලැබේ. මේ තත්වය හේතු කොට ගෙන අනුරාධපුර රාජ්‍යය දුර්වල වන්නට විය.

අනුරාධපුර යුගයේ අවසන් වැදගත් පාලකයා හතරවන මහින්ද රජු ලෙස සැලකිය හැකිය. මොහුගෙන් පසු බලයට පත් වූ පස්වන සේන හා පස්වන මිහිඳු යන රජවරු දුර්වල පාලකයෝ වූහ. මෙම පාලකයින් තම වගකීම් හරිහැටි අවබෝධ කර ගෙන නොසිටි බව විවිධ කරුණුවලින් අනාවරණය වේ. මෙකල ඇත ප්‍රදේශවල ජනයා බදු ගෙවීමෙන් පවා වැලකී සිටියහ. රාජ්‍යයක් පවත්වාගෙන යාමේ දී ජනතාවගෙන් අය කර ගන්නා බදු වැදගත් වේ. ජනතාව බදු ගෙවීම පැහැර හැරිය විට රාජ්‍යය ද පරිහානියට පත් වෙයි. දුර්වල පාලකයින් බලයට පත් වීම මගින් මධ්‍යම රාජ්‍ය පාලනය ද පරිහානියට පත් වේ. එවිට ප්‍රාදේශීය පාලනය බලවත් වේ. මෙම තත්වය ද රාජ්‍ය පරිහානියට හේතු විය.

අනුරාධපුර රාජධානියේ අවසන් සියවස් දෙක තුළ පාලකයින් අනුගමනය කළ විදේශීය ප්‍රතිපත්තිය ද රාජධානියේ පරිහානියට බලපෑ බව පෙනේ. දකුණු ඉන්දියාව තුළ ලාංකේය පාලකයන්ගේ හිතවත් ම පිරිස වූයේ පල්ලවයන් ය. පාණ්ඩ්‍යයන්ට හා චෝළයන්ට විරුද්ධව ලංකාවේ රජු පල්ලවයන්ට උදව් කර ඇත. මෙය අනර්ථකාරී ප්‍රතිඵලද ගෙන දුන්නේ ය. මානවමිම දකුණු ඉන්දියාව තුළ පල්ලවයන් හා එක් ව පාණ්ඩ්‍යයන්ට එරෙහිව සටන් කළ බැවින් පාණ්ඩ්‍ය අධිරාජ්‍යයෙකු වූ ශ්‍රී මාර ශ්‍රී වල්ලභ ලංකාව ආක්‍රමණය කළේ ය. පාණ්ඩ්‍ය පාලකයෙකු වූ දෙවන වරගුණවර්මන් රැගෙන ආ පාණ්ඩ්‍ය රාජ කකුධ භාණ්ඩ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා හතරවන දප්පුල රජ මෙහි තබා ගත්තේය. එම නිසා චෝළ පාලකයෙකු වූ පරන්තක, පාණ්ඩ්‍ය රාජ කකුධ භාණ්ඩ රැගෙන යාම පිණිස ලක්දිව ආක්‍රමණය කර ඇත. මෙම තත්වය ද අනුරාධපුර රාජධානිය පිරිහීමට හේතු වී ඇත.

මිනැම රාජ්‍යයක ශක්තිමත් බව රඳා පවතින්නේ ආර්ථික ශක්තිය මත ය. අනුරාධපුර රාජධානියේ ආර්ථිකය ගොඩනැගී තිබුණේ කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගෙනයි. මෙරට කෘෂිකර්මාන්තය, වාරිමාර්ග පද්ධතිය සමඟ බැඳී පවතින්නකි. සාමාන්‍ය ජනතාව පාලකයාගෙන් බලාපොරොත්තු වූයේ වාරි කර්මාන්ත ඉදි කරමින් ආර්ථිකයට අනුග්‍රහයක් දැක්වීමයි. වසභ, මහසෙන් හා ධාතුසේන වැනි පාලකයින් වැඩි, ඇළ මාර්ග හා අමුණු ඉදි කරමින් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දුන් අතර අවසන්වරට අනුරාධපුර රාජධානියෙහි වාරි කර්මාන්තයක් ඉදි කළ බවට තොරතුරු දක්නට ඇත්තේ හතරවන මහින්ද රජුගේ කාලයේ දී ය. ඉන් පසු වාරි කර්මාන්ත ඉදි කළ බවට හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කළ බවට සාක්ෂ්‍ය දක්නට නොමැත. වාරිමාර්ග පද්ධතිය රජරට ජීවනාලිය බඳු ය. මෙම වාරිමාර්ග පද්ධතිය නොසලකා හැරීම රටේ ආර්ථිකය බිඳ වැටීමට ඉවහල් වූ කරුණකි.

අනුරාධපුර රාජධානිය පරිහානියට සහ බිඳ වැටීමට බල පෑ ප්‍රධානතම හේතු සාධකය ලෙස රාජධානියේ අවසන් ශතවර්ෂයේ ඇති වූ දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණ සැලකිය හැකි ය. රාජධානියේ මුල් භාගයේ සිට ම දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණ එල්ල විය. ලංකාව දකුණු ඉන්දියාවට ආසන්න වීමත් දුර්වල පාලකයින් බලයට පත් වීමත් ලංකාවේ ආර්ථික සමෘද්ධියත් දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණ මෙරටට එල්ල වීම කෙරෙහි බල පෑ මූලික සාධක ලෙස සැලකිය හැකි ය.

1.2 රජරට වෝළ පාලනය

ක්‍රි. ව. 10 වන ශතවර්ෂය පමණ වන විට වෝළයෝ දකුණු ඉන්දියාවේ අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනගමින් සිටියහ. මහා රාජරාජ, තම අධිරාජ්‍යය උතුරු දෙසින් තුංග හඳු නදිය දක්වා ද නැගෙනහිරින් මහා නදිය දක්වා ද ව්‍යාප්ත කළේ ය. මොහු ලංකාවේ එකල පැවැති දේශපාලන අර්බුදවලින් ප්‍රයෝජන ගෙන 993 දී පමණ රජරට කොල්ල කැවේය. අනුරාධපුරය විනාශ කර එය අල්ලාගත් අතර, තම පාලන මධ්‍යස්ථානය පොළොන්නරුවට ගෙන ගොස් එයට ජනනාථපුරම් යන නම තැබීය. 1017 දී රජරට ආක්‍රමණය කළ ඔහුගේ පුත් පළමුවන රාජේන්ද්‍ර රජු විසින් පස්වන මිහිඳු රජ සිරකරුවෙකු ලෙස ඉන්දියාවට රැගෙන යන ලදී. මුත්මුඩ් වෝළ මණ්ඩලම් යනුවෙන් එකල හැඳින් වූ ලංකාව මෙලෙස වෝළ අධිරාජ්‍යයට යටත් විය.

වෝළ අධිරාජ්‍යයෙහි පාලකයා වෙනුවෙන් රජරට ප්‍රදේශය පාලනය කළේ වෝළ අධිරාජයා පත් කර එවනු ලැබූ ප්‍රතිරාජයෙකු විසිනි. ඔහු හමුදා සේනාපතියෙකි. වෝළයන් යටතේ රජරට පාලන තන්ත්‍රය තුළ ඉහළ තනතුරු සඳහා පත් කරනු ලැබුවේ දම්ම නිලධාරීන් යැයි විශ්වාස කළ හැකි ය. වෝළයින් මෙරට වස්තු සම්පත් ඉන්දියාවේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ගෙන ගොස් තිබේ. පළමුවන රාජරාජ රජු ලංකාවේ ගම්බිම් කිහිපයක් දකුණු ඉන්දියාවේ පිහිටි දේවාලයකට ගම්වර ලෙස ප්‍රදානය කිරීම උදාහරණයක් ලෙස දැක්විය හැකිය. රජරට වෝළ පාලකයින් තම ආගමික අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහා මෙරට විවිධ ප්‍රදේශවල දේවාල ඉදි කොට තිබේ. පොළොන්නරුව, කන්තලේ, මන්නාරම යන ප්‍රදේශ ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. මේවා වර්තමානය දක්වාම ආරක්ෂිතව පවත්නා වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණ ලෙස සැලකිය හැකි ය. වෝළයින් බෞද්ධ විහාරයකට ද තම අනුග්‍රහය දක්වා ඇත. එය රාජරාජ පෙරුම්පල්ලි ලෙස හැඳින්වේ. එය ත්‍රිකුණාමලයේ පිහිටි වෙල්ගම් වෙහෙර යි. වෝළ පාලකයින් යටතේ රජරට ප්‍රදේශය 1017 සිට 1070 දක්වා පමණ පාලනය විය.

1.3 පොළොන්නරු රාජධානිය (1017 - 1215)

1.3.1 පොළොන්නරු රාජ්‍යයේ ආරම්භය

අනුරාධපුරය රාජධානිය බිඳ වැටීමෙන් පසු ආරම්භ වූ රාජධානිය පොළොන්නරුව වේ. එය ශත වර්ෂ දෙකකට සීමා විය.

පොළොන්නරු රාජධානිය පුලතිසිපුර, කඳවුරු නුවර, ජනනාථපුරම් ආදී නම් වලින් ද හඳුන්වා ඇත.

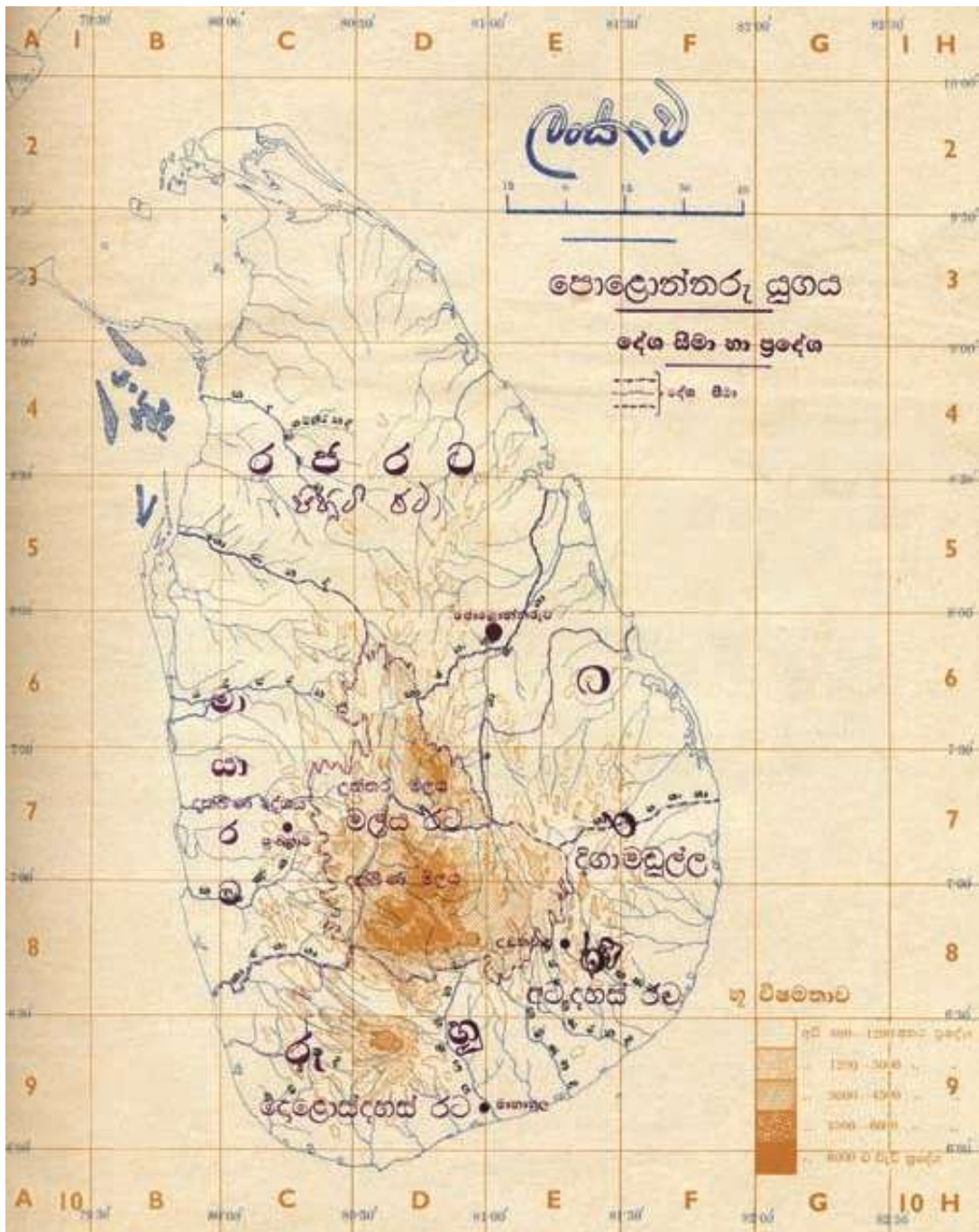
අනුරාධපුර යුගයේ සිටි පාලකයින් කිහිප දෙනෙකු තම අවසන් කාලය පොළොන්නරුවේ ගත කළත් එය පාලන මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස තෝරා ගනු ලැබුවේ චෝළයන් විසින් ය.

1.3.2 චෝළයින් පොළොන්නරුව රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථානය ලෙස තෝරා ගැනීමට තුඩු දුන් හේතු

- ❖ රෝහණයන්, අනුරාධපුරයක් අතර ගමන් මාර්ගයේ පිහිටා තිබීම
- ❖ පොළොන්නරුව මහවැලි ගඟ ආශ්‍රිතව පිහිටි නගරයක් වීම
- ❖ චෝළ ආධිපත්‍යයට එරෙහිව රෝහණයෙන් එල්ල විය හැකි විරෝධතා පාලනය කිරීමේ පහසුව
- ❖ කෘෂිකර්මාන්තය අතින් වැදගත් සශ්‍රීක ප්‍රදේශයක් වීම
- ❖ චෝළ අධිරාජ්‍යයට අයත් සමුද්‍රාශ්‍රිත ප්‍රදේශ පාලනය කිරීමට පහසු ගෝකණ්ණ වරාය අසල පිහිටා තිබීම

1.3.3 පොළොන්නරු රාජධානිය පාලනය කළ ශ්‍රේෂ්ඨ පාලකයන් තිදෙනෙක් වෙති.

- ❖ පළමුවන විජයබාහු
- ❖ පළමුවන පරාක්‍රමබාහු
- ❖ කීර්ති ශ්‍රී නිශ්ශංකමල්ල

සිතියම 1.1

උපුටා ගැනීම: කුඩාවැල්ලේ කලානානවංශ ධරානන්ද හිමි, ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික භූමි සිතුවම.

1.3.4 පළමුවන විජයබාහු රජු (1055 - 1110)

වෝළ අධිරාජ්‍යය සමග යුද්ධ කොට ස්ව ශක්තියෙන් ශ්‍රී ලංකාව ඒකච්ඡත්‍ර කළ අභිමානවත් රජෙකි. මෙම රජතුමාගේ පාලන කාලය අවධි දෙකකින් යුක්ත ය.

- ❖ රෝහණයේ පාලකයා ලෙස කටයුතු කළ අවධිය
- ❖ සමස්ත දිවයිනම පාලනය කළ අවධිය

පළමුවන විජයබාහු රජු රාජ්‍යයට පත්වීමට පෙර හැඳින්වූයේ කිත්ති නමිනි. ඔහු ලංකාවේ සිංහාසනයට උරුමයක් තිබූ අයෙකි. මොහුගේ පියා වන මොග්ගල්ලාන සාමී හෙවත් මුගලන් අනුරාධපුරයේ මානවම්ම රජ පෙළපතට අයත් පුද්ගලයෙකි. මව ලෝකිතා නම් වූ අතර ඇය අනුරාධපුරයේ දායෝපතිස්ස පෙළපතට අයත් වූවා ය.

මෙතුමා ඉන්දියාවේ කාලිංග දේශයෙන් තිලෝකසුන්දරී නමැති කුමාරිකාවක විවාහ කර ගත්තේ ය. ඇයට සුහද්දා, සුමිත්තා, ලෝකනාථ, රත්නාවලී හා රූපවතී යනුවෙන් දියණිවරුන් පස් දෙනෙක් ද වික්‍රමබාහු යනුවෙන් පුතෙක් ද වූහ. මෙම රජුගේ සහෝදරිය වූ මිත්තා කුමරියට මනාහරණ, කිත්තිරිමේස හා සිරිවල්ලහ යනුවෙන් පුතුන් තිදෙනෙක් වූහ.

සතුරන්ගෙන් ආරක්ෂා කරමින් ළාබාල කිත්ති කුමරු හා පියා වූ මුගලන් ඇතුළු රජ පවුලට උපකාර කළ බුද්ධරාජ හෙවත් බුද්ධරාජ නම් රුහුණු ජන ප්‍රධානියෙකු පිළිබඳ තොරතුරු පනාකඩුව තඹ සන්නසෙන් අනාවරණය වේ. විජයබාහු රජුගේ ළමා කාලය පිළිබඳව ද තොරතුරු ඇතුළත් මෙය ඉතා වැදගත් අභිලේඛනයකි.

1.3.4.1 පළමුවන විජයබාහු හෙවත් කිත්ති කුමරුගේ දේශපාලන කාර්ය සාඵලය

රුහුණු කතරගම ප්‍රදේශයේ ලෝකේශ්වර නම් වූ ප්‍රාදේශීය නායකයෙක් බලයට පත් ව සිටියේ ය. මොහුගෙන් පසු කේශධාතු කාශ්‍යප නමැත්තෙක් බලයට පත් වූයේ ය. මුල දී ඉහත සඳහන් බුද්ධරාජ මොහුට සේවය කළේය. ඔවුන් දෙදෙනා අතර ඇති වූ මතභේදයකින් බුද්ධරාජ, කිත්ති කුමරුට එක් විය.

වෝල හමුදාවක් කේශධාතු කාශ්‍යපට පහර දුන් අතර එම අවස්ථාව උපයෝගී කර ගෙන බුද්ධරාජ හා කිත්ති කුමරු කාශ්‍යප පරාජය කර මුළු රුහුණු ප්‍රදේශය ම එක්සත් කළහ. කිත්ති කුමරු මහානාගනුල පාලන මධ්‍යස්ථානය කර ගනිමින් රුහුණු දේශයේ ආදිපාද තනතුරට පත් විය.

මෙම තත්වය නොඉවසූ වෝල පාලකයා ශක්තිමත් සේනාවක් කැටුව රුහුණ ආක්‍රමණය කළේ ය. වෝල හමුදාව පරාජය කළ නොහැකි බව දැනගත් කිත්ති සතුරාට මුහුණ නොදී කඳුකරයට (මලය දේශයට) පසු බැස්සේ ය.

මෙසේ වරින් වර වෝල සේනාවට මුහුණ දෙමින් ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා පසු බසිමින් කිත්ති සාර්ථක ලෙස වෝල සේනාවට පහර දීමේ ක්‍රියාවලියක් ඇරඹීය. මේ අතර ඉන්දියාවේ වෝල බලය පිරිහීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇති විය. රජරට ද වෝල විරෝධී කටයුතු ඇරඹිණි. දිවයිනෙහි උත්සන්න වෙමින් පැවති වෝල විරෝධය පිළිබඳ තොරතුරු දැන ගත් වෝල අධිරාජයා එය මැඩ පැවැත්වීමට වරින් වර ප්‍රබල හමුදාංක මෙරටට එවීය. මෙසේ විවිධ දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ කිත්ති කුමරු මහානාගනුල සිට රජරටට පහර එල්ල කිරීමට සමත් විය. එක් බල ඇණියක් දක්බිණදේශය හරහා අනුරාධපුරයට හා මහාතිත්ථයට යැවී ය. අනෙක් බල ඇණිය නැගෙනහිර වෙරළබඩ ප්‍රදේශ ඔස්සේ ගමන් කර පොළොන්නරුවට පහර දීමට යෙදෙව්වේය. තෙවන බල ඇණිය මාගම හා බුක්තල පසුකොට මහවැලි ගඟ ඔස්සේ ගමන් කොට දහස්තොටින් එගොඩ වී පොළොන්නරුවට පහර දුන්නේ ය. මෙය කිත්ති විසින්ම මෙහෙයවන ලදී.

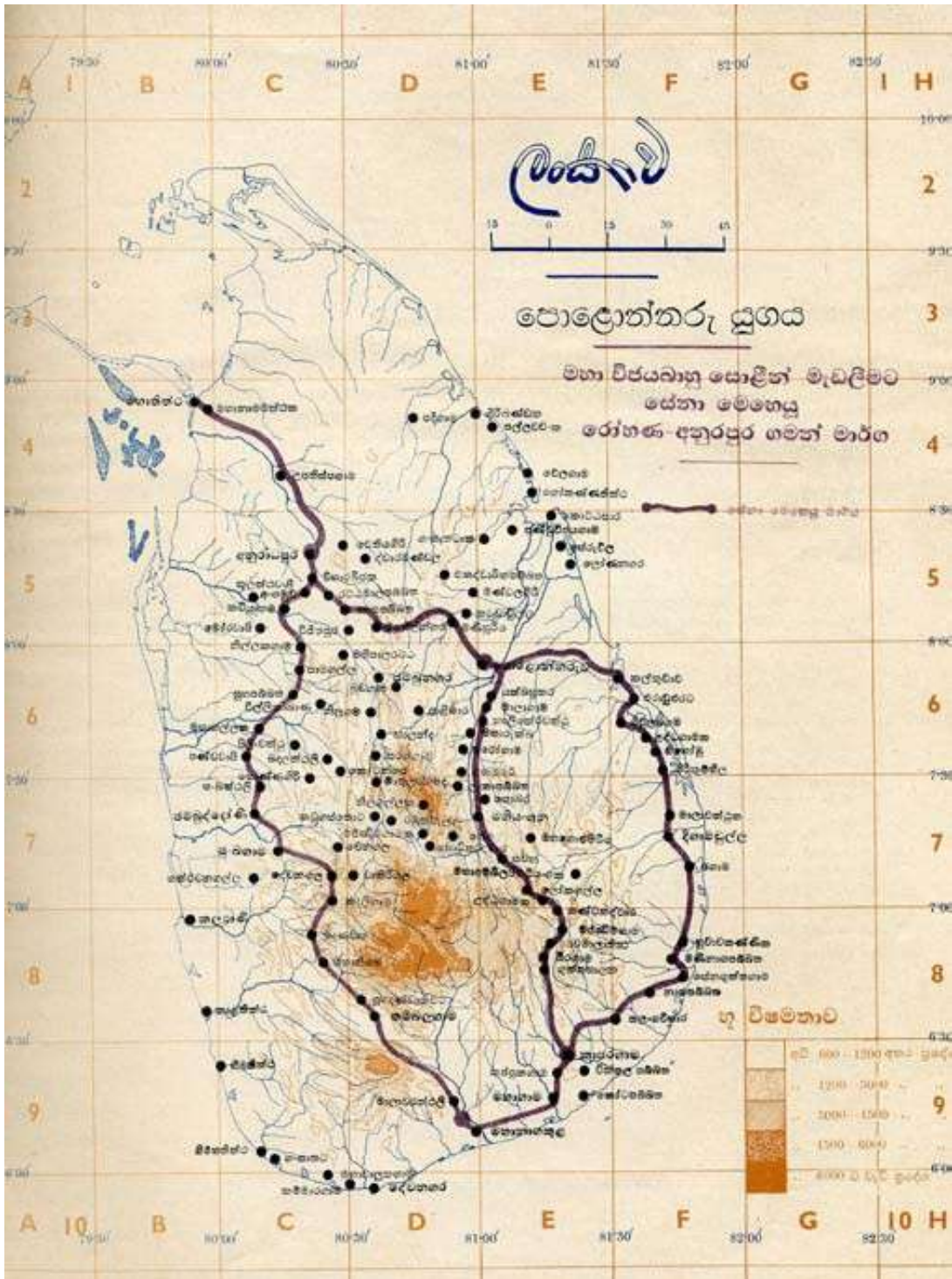
මහාතිත්ථ වරාය යටත් කර ගැනීමට පළමුවන බලඇණිය සමත් වූ නිසා වෝල දේශයෙන් ආධාර සේනා ඒම වැළැක්විය හැකි විය. අනුරාධපුරය බලා ගමන් ගත් සේනාව අනුරාධපුරය යටත් කර ගත්හ.

වසර 53ක් පමණ (1017 - 1070) කාලයක් වෝලයින්ට යටත් ව පැවති රජරට මෙසේ නිදහස් කොට එක්සත් කිරීමට විජයබාහු රජ සමත් වූයේ ය.

අනුරාධපුරයේ කාවකාලික ව ඉදි කරන ලද රාජ මාලිගයක දී විජයබාහු රජ තම අභිෂේක මංගල්‍යය පැවැත්වූවත් රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථානය ලෙස තෝරා ගත්තේ පොළොන්නරුවයි.

අනුරාධපුරය නොසලකා හැර පොළොන්නරුව තෝරා ගැනීමට හේතු වූයේ පහත සඳහන් කරුණු ය.

- ❖ රෝහණය ඇතුළු සියලු ප්‍රදේශ පාලනය කිරීම පහසු වීම
- ❖ අඩසියවසකට වැඩි කාලයක් අනුරාධපුර ප්‍රදේශය වල්බිහිවී තිබීම

සිතියම 1.2

උපුටා ගැනීම: කුඩාවැල්ලේ කලානවංශ ධරානන්ද හිමි, ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික හුම් සිතුවම්.

- ❖ අනුරාධපුරය හා ඒ අවට දෙමළ ජනාවාස බිහිවී තිබීම
- ❖ පොළොන්නරුව ආශ්‍රිතව ගෝකණ්ණ වරාය පිහිටීම
- ❖ අනුරාධපුර නගරය නටබුන් ව තිබූ අතර පොළොන්නරුව අගනුවරක් වශයෙන් දියුණු ව පැවතීම

පළමුවන විජයබාහු රජු තමාගෙන් පසු සිංහාසනය සඳහා ගැටුමක් ඇති නොවන ආකාරයට සහෝදරයින්ට තනතුරු බෙදා දුන් බව පෙනේ.

ඊට අනුව, මහාදිපාද (යුවරාජ) තනතුර ද දක්ඛිණ දේශයේ පාලනය ද කනිටු සොහොයුරු වීරබාහුට ලබා දුන්නේ ය. ආදිපාද ධුරය සමගින් රෝහණයේ පාලනය බාලම සොහොයුරා වූ ජයබාහුට භාර කළේය.

1.3.4.2 පළමුවන විජයබාහු රජු දවස පරිපාලනයේ පහසුව සඳහා පාලන ඒකක තුනක් තිබුණේ ය

- ❖ රජරට
- ❖ දක්ඛිණදේශය
- ❖ රෝහණය

1.3.4.3 පළමුවන විජයබාහු රජුගේ ආර්ථික සංවර්ධනය

- ❖ අඩසියවසකට වැඩි කාලයක් ප්‍රජාතයට වැටී තිබූ ප්‍රදේශවල ආර්ථිකය ගොඩනැගීම
- ❖ මහකනදරාව, නාවිවදුව, මාළුපිය, ඉනාමලුව, වලාහස්ස, මින්නේරිය, පණ්ඩවාපී ආදී වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
- ❖ වැව් හා ඇළ මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කොට වාරිමාර්ග පද්ධතිය පුනරුත්ථාපනය කිරීමට උත්සාහ දැරීම
- ❖ බුදුගුණ වැව නමින් අභිනවයෙන් වැවක් තැනීම
- ❖ වෙළෙඳාම දියුණු කිරීම සඳහා විදේශීය ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම
- ❖ බුරුමයේ අනුරාද්ධ රජු සමග ආර්ථික සම්බන්ධතා ඇති කිරීම
- ❖ භාණ්ඩාගාරය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අයබදු රැස් කිරීම විධිමත් කිරීම

1.3.4.4 පළමුවන විජයබාහු රජුගේ ආගමික කටයුතු

- ❖ උපසම්පදාවට අවශ්‍ය ගණ පුරණය නොතිබූ නිසා උපසම්පදාව නැවත ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම සඳහා බුරුමයේ අනුරාද්ධි රජුගෙන් අවශ්‍ය ආධාර පළමුවන විජයබාහු රජු විසින් ඉල්ලා සිටින ලදී. ඊට අනුව බුරුමයෙන් වැඩමවාගත් හික්ෂුන් වහන්සේලා ලවා නැවත ලක්දිව උපසම්පදාව පිහිටුවීම.
- ❖ මහාබෝධි විහාරය, දඹකොළ විහාරය, ගිරිදණ්ඩන විහාරය, ජම්බුකෝළ ලෙන (දඹුල්ල) මණ්ඩලගිරිය (මැදිරිගිරිය), මහියංගණය, කාසගල්ල විහාරය ආදී විහාර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- ❖ ග්‍රාමවාසී නිකායට මෙන් ම වනවාසී නිකායට ද මෙතුමා අනුග්‍රහය දැක්වීය. (සිරිමණ්ඩගල්ල ග්‍රාමය, සංඝාට ග්‍රාමය, අන්තර විට්ඨී ග්‍රාමය යන ගම් වනවාසී නිකායට පූජා කොට තිබේ)
- ❖ පොළොන්නරුවෙහි දළදා මැදුරක් ඉදිකොට වාර්ෂිකව දළදා පූජෝත්සවය පැවැත්වීම

1.4 පළමුවන විජයබාහු රජුගෙන් පසු දේශපාලනය

පළමුවන විජයබාහු රජතුමාගේ මරණින් පසුව පළමුවන ජයබාහු රජුට රාජ්‍යයට පත් විය. දක්බිණ දේශයේ පාලනය සමග මිත්තා කුමරියගේ පුත් මානාහරණට දෙන ලදී. පළමුවන වික්‍රමබාහුට රෝහණය හිමි විය.

රජුට	-	පළමුවන ජයබාහු
දක්බිණ දේශය	-	මානාහරණ
රෝහණය	-	පළමුවන වික්‍රමබාහු

ක්‍රියාකාරකම්

1. අනුරාධපුර රාජධානිය පිරිහීමට බලපෑ හේතු සාධක ලැයිස්තුගත කරන්න.
2. පොළොන්නරු රාජධානියේ ආරම්භක පාලකයා නම් කරන්න.
3. පොළොන්නරු රාජධානිය හඳුන්වන ලද නම් තුනක් ලියන්න.

1.5 මහා පරාක්‍රමබාහු (හෙවත් පළමුවන පරාක්‍රමබාහු) රජු (1153 - 1186)

කිත්සිරිමෙවන් රජු ඇවෑමෙන් දක්ඛිණ දේශයේ පාලකයා වීම පරාක්‍රමබාහු කුමරුගේ දේශපාලන කාර්යයේ පළමු අදියර යි. දිවයින එක්සේසත් කිරීමේ දීර්ඝ කාලීන සැලැස්මේ මූලාරම්භය සකස් වූයේ දක්ඛිණ දේශයේ දී ය.

දක්ඛිණ දේශයේ පාලන මධ්‍යස්ථානය වූයේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ හෙට්ටිපොල ආසන්නයේ පිහිටි වර්තමාන පඬුවස්තුවර ය. එය පරාක්‍රමපුර යනුවෙන් නම් කෙරිණි. මෙහි ඉදි කළ රජමාලිගාවේ නටබුන් අද පවා දැකිය හැකි ය. පණ්ඩුවාපී නම් වැව විශාල කිරීම මහින් ප්‍රදේශයට ජල පහසුව සලසා දී ඇත.

රජරට යටත් කර ගැනීම ඔහුගේ අරමුණ වූ අතර එහි පළමු පියවර ලෙස රජරට රාජ්‍යයට අයත් වූ මලය දේශය යටත් කර ගත්තේ ය. ඒ සඳහා රක්ඛ නමැති ප්‍රාදේශීය පාලකයාගේ සහාය ද ලබා ගැනීමට හැකි විය.

මේ සඳහා මලයරායර්, නගරගිරි හා මහින්ද වැනි සේනාපතීන්ගේ සහාය ලැබිණ. සටන් පැවති ප්‍රදේශ ලෙස උත්තර රටිය, කලාවැව, ලග්ගල වැනි ස්ථාන වංශ කථාවේ සඳහන් වී ඇත.

මීළඟ ප්‍රයත්නය වූයේ පොළොන්නරුව අල්ලා ගැනීම යි. එම කාලය වන විට පොළොන්නරුව පාලනය කළේ දෙවන ගජබාහු රජු විසිනි. පරාක්‍රමබාහු විසින් පොළොන්නරුව ආක්‍රමණය කරන ලදී. එහි දී දෙවන ගජබාහු බලකොටුවක් තුළ සැඟ වුණ ද පරාක්‍රමබාහුගේ සේනාවට හසු විය.

සංගමු විහාර සෙල්ලිපියේ සඳහන් පරිදි දෙවන ගජබාහු හා පරාක්‍රමබාහු අතර සමගි සන්ධානයක් ඇති විය. ඊට අනුව ගජබාහු රජුගෙන් පසු රාජ්‍යය පරාක්‍රමබාහුට ලැබෙන පරිදි ඔවුහු ගිවිසුමක් අත්සන් කළහ.

දෙවන ගජබාහු රජු මිය ගිය පසු රුහුණු පාලකයා වූ මානාහරණ ද පොළොන්නරු රාජ්‍යය ලබා ගැනීමට උත්සාහ කළ ද එය අසාර්ථක කිරීමට පරාක්‍රමබාහු රජුට හැකි විය. මෙසේ විවිධ සටන්වලට මුහුණ දෙමින් පරාක්‍රමබාහු රජු මුළු දිවයිනෙහි ම පාලකයා බවට පත් වූයේ ය.

1.5.1 පරාක්‍රමබාහු රජුගේ ආර්ථික කටයුතු

දිවයිනේ ආර්ථිකය දියුණු කිරීම සඳහා වාරිමාර්ග කටයුතු රාශියක් මෙතුමා විසින් කරන ලදී. ඒවා පහත සඳහන් ලෙස අදියර දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකිය.

- ❖ දක්ෂිණ දේශයේ පාලකයාව සිටි අවධියේ දී කරන ලද වාරිමාර්ග
- ❖ දිවයිනේ ම පාලකයා වීමෙන් පසු කරන ලද වාරිමාර්ග

දක්ෂිණ දේශය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙතුමා සිදු කළ වාරිමාර්ග කටයුතු වංසකථාවේ සවිස්තර ලෙස දැක් වේ. එහිදී “අහසින් වැටෙන එක දිය බිඳකුදු ප්‍රයෝජනයට නොගෙන මුහුදට ගලා යාමට ඉඩ නොදිය යුතු ය” යන්න පැවසූ එතුමා දැදුරු ඔය හරස් කර අමුණු බැඳීමට හා කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ පස්දුන් කෝරළේ අස්වද්දා එම ප්‍රදේශය සරසාර ගොවි බිමක් කිරීමට කටයුතු කළේ ය. දැදුරු ඔයේ ජලයෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීම උදෙසා එතුමා එහි ස්ථාන තුනක අමුණු බඳවා ජලප්‍රවාහන ව්‍යාපාර තුනක් ආරම්භ කළේ ය. ඒවා, කොට්ඨ බද්ද, සුකර්නිප්පර, දෝරදත්තික යනුවෙන් වංසකථාවේ සඳහන් වේ.

රූපය 1.1 පරාක්‍රම සමුද්‍රය

මෙතුමාගේ වාරිමාර්ග කටයුතු අතර වැදගත් ම කාර්යය ලෙස දැක්විය හැක්කේ පොළොන්නරුවේ පරාක්‍රම සමුද්‍රය ඉදි කිරීම යි. එය දෙවන අදියරේ දී කරන ලද්දකි. ලංකාවේ විශාලතම වැව් අතරින් එකක් වන මෙම ජලාශය ඉදි කර ඇත්තේ තෝපා, දුඹුටුලු හා එරමුදු යන වැව් එක් කිරීමෙනි. මෙයට ජලය ලබා ගෙන ඇත්තේ අඹන් ගඟේ අංගමැඩිල්ල නම් ස්ථානයක අමුණක් බැඳීමෙනි. අමුණෙහි ජලය අංගමැඩිල්ල ඇළ දිගේ වැවට ගලා යාමට සලස්වා ඇත.

තිස්තුන් වසරක රාජ්‍ය කාලය තුළ එතුමා විසින් අමුණු 165ක් ද ඇළවල් 3910ක් ද මහවැව් 163ක් ද කුඩා වැව් 2376ක් ද කරවන ලද බව වංසකථාවේ සඳහන් වේ.

ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද වැව් අතර, මීන්තේරිය වැව, කලා වැව, නාව්වදුව වැව, ගිරිතලේ වැව, මහකනදරා වැව, යෝධ වැව, මහගල්කඩවල වැව, පදවිය වැව, අංගමු වැව, කවුඩුලු වැව, කණ්ඩලම වැව, උරුවෙල වැව, පාඩික්කුලම් වැව ආදිය සඳහන් කළ හැකි ය.

1.5.2 පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ ආගමික කටයුතු

පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ වැදගත් ම ආගමික සේවාව වශයෙන් සැලකිය හැක්කේ, එවකට කොටස් තුනකට බෙදී තිබූ සසුන එක් නිකායක් බවට පත් කිරීම යි. මේ සඳහා දිඹුලාගල මහා කාශ්‍යප හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් ශාසන ශෝධනයක් ඇති කොට කතිකාවතක් පිහිටුවා තිබේ. එය පොළොන්නරු කතිකාවත ලෙස හැඳින් වේ. මෙය පොළොන්නරුවේ ගල් විහාර පර්වතයේ කොටා ඇත.

රුහුණු පාලිකාව වූ සුගලා රැජින සමග සටන් කොට දළදා වහන්සේ ලබා ගත් පරාක්‍රමබාහු දළදාව පොළොන්නරුවේ වඩා හිඳුවා පුද සන්කාර කළේ ය.

පරාක්‍රමබාහු රජතුමා ජේතවනය නමින් මහා විහාරයක් කරවා එහි අශ්ට මූලායතන අධිපතීන්ට තුන්මහල් ප්‍රාසාද අටක් ද ශාරිපුත්‍ර මහා ස්ථවිරයන්ට එම ජේතවන විහාරයේ මහා ප්‍රාසාදයක් ද කරවා දී තිබේ.

රූපය 1.2 පොළොන්නරුව කිරි වෙහෙර

රූපය 1.3 පොළොන්නරුව ගල් විහාරෙන් කොටසක්

එසේ ම එම විහාර භූමිය තුළ තෙමහල් ප්‍රතිමා මන්දිර, පිරිවෙන් සඳහා දීඝ පාසාද, වූල පාසාද ද පුස්තකාල, තිවංක ප්‍රතිමා ගෘහය, සක්මන් මළු, බොජුන් හල්, නාන කොටු, ගිනිහල් ගෙවල්, දළදා මන්දිරය, ධර්මශාලා, වෛත්‍යය, වැසිකිලි ආදී ගොඩනැගිලි 520ක් පමණ කරවන ලදැයි වංසකථාවේ සඳහන් වේ.

ආලාභණ පිරිවෙන් සංකීර්ණය ඉදිකිරීම එතුමාගේ තවත් වැදගත් ආගමික කාර්යක් වේ. මෙම පිරිවෙන් සංකීර්ණය සුභද්‍රා, රූපවතී යනුවෙන් ස්තූප දෙකකින් ද පස් මහලින් යුත් ලංකාතිලක පිළිමගෙයින් ද, බද්ධ සීමා පොහොය ගෙය ඇතුළුව කුටාගාර, දීඝ පාසාද, ගිනිහල් ගෙවල්, නාන පොකුණු, වැසිකිලි, කැසිකිලි, ආදී විවිධ ගොඩනැගිලි සංකීර්ණවලින් ද උයන් හා සුවිශාල ආරෝග්‍ය ශාලාවකින් ද සමන්විත වේ.

රජු අගනුවර ඉදි කර වූ අනෙක් වැදගත් ම විහාර සංකීර්ණය වනාහි උත්තරාරාමය යි. එහි විද්‍යාධර ලෙන, හිඳි පිළිම ලෙන හා ඔත් පිළිම ලෙන යනුවෙන් ලෙන් තුනක් කරවී ය. මෙය ගල් විහාරය ලෙස වර්තමානයේ හඳුන්වයි.

වෝළ ආක්‍රමණයෙන් විනාශ වූ අනුරාධපුරයේ රුවන්වැලි සෑය, අහසගිරි සෑය, ජේතවන සෑය, මිරිසවැටි සෑය ඇමතිවරයෙකු ලවා ප්‍රතිසංස්කරණය කර සුණු පිරියම් කළ බව සඳහන් වේ. ගල් ෩෦ම් 1600ක් පිහිටුවා ලෝවමභාපාය විස්මයජනක ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කරවන ලද බව සඳහන් වේ. ථූපාරාමය ආදී විහාර භූමිවල පැවති පිරිවෙන් ද, සීමා පවුරු ආදිය ද, මිහින්තලේ ස්තූප ද, විහාරාරාම ද පිළිසකර කළ බව සඳහන් වේ.

පරාක්‍රමබාහු යුගයේ ඇති වූ මේ ශාසනික අභිවෘද්ධිය හා විශේෂයෙන් හික්ෂු සංඝයා හා ධර්ම ශාස්ත්‍රීය විෂයෙහි ඇති වූ දීප්තියේ කීර්තිරාවය අග්නිදිග ආසියාවේ ඇත බෞද්ධ රටවල පැතිර ගියේ ය. මේ හේතුවෙන් ඒ ඒ රටවල හික්ෂු වරින් වර පොළොන්නරුවට පැමිණ කලක් නැවතී සිට මෙරට ථේරවාදී ධර්ම ශාස්ත්‍ර හා ශාසනික වත්පිළිවෙත් පුහුණු වී තම රටවලට ගොස් ලාංකික ශාසනික සම්ප්‍රදාය පිහිටවූහ.

බුරුමයේ රාජගුරු පන්ඵගු මහා ස්ථවිර ද, පසුව රාජගුරු පදවියට පත් උත්තරජීව මහාස්ථවිරයන් ද, ඔහුගේ ශිෂ්‍ය ඡප්පට තෙර ද එබඳු තෙරුන් වහන්සේලා වූහ.

රූපය 1.4 පරාක්‍රමබාහු මාලිගය

රූපය 1.5 පරාක්‍රමබාහු රාජසභාව

1.6 කීර්ති ශ්‍රී නිශ්ශංකමල්ල (1187 - 1196)

- ❖ එතුමා පිළිබඳ තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීමේ දී සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයට වඩා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය වැදගත් වේ.
- ❖ ඔහු දෙවන විජයබාහු රජුගෙන් පසු පොළොන්නරුවේ පාලකයා විය: රාජ්‍ය කාලය වසර නවයකට සීමා විය.
- ❖ ලක්දිව වැඩිම ශිලාලේඛන ප්‍රමාණයක් නිකුත් කළ පාලකයා නිශ්ශංකමල්ල රජු ය. ඊට 70කට අධික ශිලාලිපි ප්‍රමාණයක් ඇතුළත් ය. මෙරට හමු වූ දීර්ඝතම සෙල්ලිපිය වන ගල්පොත සෙල්ලිපිය ද ඔහුට අයත් ය.

- ❖ දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වී තිබෙන සෙල්ලිපි ඔහුගේ බලය මුළු රටේ ම ව්‍යාප්තව පැවති බවට ප්‍රබල සාධකයකි.
- ❖ මෙම සෙල්ලිපිවල නිශ්ශංකමල්ල රජු තම වංශය හා පෙළපත පිළිබඳ අතිශයෝක්තියෙන් වර්ණනා කොට ඇත.
- ❖ නිශ්ශංකමල්ලගේ පියා ශ්‍රී ජයගෝප නමැත්තෙකු බවත් මව පාර්වතී නම් දේවියක බවත් මූලාශ්‍රය මගින් අනාවරණය වේ.
- ❖ එසේ ම පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා, තමා මෙරටට ගෙන්වා තනතුරු දුන් බව ද රජතුමාගේ සුභද්‍රා නම් දියණිය විවාහ කර දුන් බව ද සඳහන් කර ඇත.

රාජ්‍යත්වය තහවුරු කර ගැනීමේ දී නිශ්ශංකමල්ලට මුහුණ දීමට සිදු වූ අභියෝග

- ❖ නිශ්ශංකමල්ල රජු විජාතිකයෙකු වීම
- ❖ පරාක්‍රමබාහු රජුගේ කීර්තිය
- ❖ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගෙන් එල්ල වූ තර්ජන
- ❖ රෝහණයෙන් එල්ල වූ තර්ජන
- ❖ කාලිංග හා පාණ්ඩ්‍ය වංශිකයන් අතර සිංහාසනය සඳහා පැවති අර්බුද

තමා ද පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු මෙන් ම ඉමහත් සේවාවක් සිදු කළ රජෙකු බව සෙල්ලිපි පිහිටුවීම මගින් සනාථ කිරීමට උත්සාහ දරා ඇත.

කාලිංග වංශිකයන්ට ලංකාවේ රාජ්‍යය සඳහා උරුමයක් ඇති බව නිශ්ශංකමල්ල නිතර නිතර සෙල්ලිපිවල සඳහන් කර ඇත. එයට ඉතා හොඳ නිදසුනක් ලෙස, ලක්දිව ඓතිහාසික ජනාවාස ආරම්භ කළ විජය කුමරු කාලිංග දේශයේ උපන් අයෙකු බවත් එම කාලිංග දේශයේ විජය රාජ පරපුරෙන් පැවත එන තමාට ලක්දිව සිංහාසනයේ උරුමයක් ඇති බවත් සඳහන් කර තිබීම ගත හැකිය.

බුදුදහම වැළඳ ගැනීම, පරාක්‍රමබාහු රජු ගොවි වංශයට අයත් බව දැක්වීම, රට තුළ සංචාරය කිරීම, වෙහෙර විහාර තැනවීම, බදු අඩු කිරීම, දළදා මැදුරක් තැනවීම වැනි විවිධ දේශපාලන, ආර්ථික, ආගමික ක්‍රියාමාර්ගවලින් තමන් මෙරට සිංහාසනයට සුදුස්සා බව තහවුරු කිරීමට නිශ්ශංකමල්ල රජතුමා උත්සාහ දරා තිබේ.

රූපය 1.6
නිශ්ශංකමල්ල
ලතා මණ්ඩපය

1.6.1 නිශ්ශංකමල්ල රජතුමාගේ ආගමික කටයුතු

- ❖ බුද්ධ ශාසනයේ දියුණුව උදෙසා අනුග්‍රහ දැක්වීම.
- ❖ දළදා වහන්සේ තැන්පත් කිරීම සඳහා හැටදාගෙය ඉදි කිරීම. අඩි 120ක් දිග අඩි 90ක් පළල ගල් වැටක් සහිත කොටුවක් ඇතුළත තනා ඇති මෙයට පිවිසීම සඳහා සුවිශේෂී ද්වාර මණ්ඩපයක් තනා ඇත.

රූපය 1.7 වටදාගෙය

- ❖ දඹුලු විහාරය ප්‍රතිසංස්කරණය කොට එහි බුදුපිළිම හැත්තෑ තුනක රන් ආලේප කරවා ලෙන් විහාරය සුවර්ණගිරි ගුහා යනුවෙන් නම් කොට සෙල් ලිපියක් පිහිටුවීම.
- ❖ රන්කොත් වෙහෙර හා වටදාගෙය ඉදිකොට කැලණිය, මාගම, මහියංගණය, ශ්‍රීපාදය ආදී සිද්ධස්ථාන වැඳ පුදා ගැනීමට ගිය අතර ජනතාවට ද වැඳ පුදා ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දීම.

රූපය 1.8 නිශ්ශංකමල්ල රාජසභා මණ්ඩපය

- ❖ අනුරාධපුරයට ගොස් රුවන්වැලිසෑයට අසදාශ පූජාවක් පැවැත්වීම.
- ❖ පිරිත් ශ්‍රවණය කිරීමටත්, දළදා වහන්සේට වැඳුම් පිඳුම් කිරීමටත් නිශ්ශංක ලතා මණ්ඩපය ඉදි කිරීම.

1.7 පොළොන්නරු රාජධානියේ බිඳ වැටීම

නිශ්ශංකමල්ල රජුගෙන් පසු පොළොන්නරු රාජධානියේ දේශපාලන තත්වය අවුල් සහගත විය. බොහෝ විට පාලකයන්ට වඩා සෙන්පතීන් බලවත් වීම මෙකල දක්නට ලැබුණි. නිශ්ශංකමල්ල රජුගෙන් පසු කුමාරවරු කීප දෙනෙක් සිංහසුනට පත් වූහ. ඒ අතර ඉන්දියානු කුමාරවරු ද වූහ.

සාහසමල්ල, විරබාහු, ධර්මාශෝක, අනීකඨග, ලීලාවතී රැජින, කල්‍යාණවතී රැජින හා පරාක්‍රම පාණ්ඩ්‍ය එසේ රජකම් කළ අය අතර වෙති. මේ අතුරින් ලීලාවතී රැජින අවස්ථා තුනක දී බලයට පත් වූවාය. ඇය පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ බිසව යි. කල්‍යාණවතී රැජින නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ බිසව යි. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ පුත්‍රයා වූ විරබාහුගේ රාජ්‍ය කාලය දවසකට සීමා විය. පොළොන්නරු රාජධානියේ අවසාන පාලකයා වූයේ පරාක්‍රම පාණ්ඩ්‍ය යි. මෙම පාලකයින් වැඩි දෙනෙකුට අත් වූයේ ස්වාභාවික මරණය නොවේ.

පොළොන්නරු රාජධානිය බිඳවැටීමට බලපෑ හේතු සාධක අතර සිවිල් අරගල විය. පොළොන්නරු සිංහාසනයට කාලිංග හා පාණ්ඩ්‍ය වංශිකයන් අතර අර්බුද ඇති විය. මෙම පෙළපත් අතර පැවති අර්බුදවලට ඇමතිවරු ද සම්බන්ධ වූහ. පරාක්‍රම හා කීර්ති වැනි පුද්ගලයෝ ඊට නිදසුන් වෙති.

නිශ්ශංකමල්ල රජුගෙන් පසු පාලකයින් වාරිකර්මාන්ත ඉදි කිරීමට හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට පෙලඹුණ ආකාරයක් දක්නට නොමැත. රජරට ශිෂ්ටාචාරයේ ජීවනාලිය වූයේ වාරිමාර්ග පද්ධතිය යි. එය නොසලකා හැරීම ද පොළොන්නරුව රාජධානිය බිඳ වැටීමට ඉවහල් විය. මෙවන් පසුබිමක් යටතේ සිදු වූ කාලිංග මාස ආක්‍රමණය පොළොන්නරු රාජධානිය බිඳ වැටීමට බලපෑ ආසන්න හේතුව ලෙස පිළිගත හැකි ය.

1.8 කාලිංග මාස ආක්‍රමණය

1215 දී එල්ල වූ කාලිංග මාස ආක්‍රමණය ඉතා දරුණු ය. ප්‍රබල කේරල කුලී හමුදාවකගේ ආධාරය ඇති ව ආක්‍රමණය කළ හෙතෙම හතලිස් වසරක කාලයක් රජරට පාලනය කළේ ය.

මාස ආක්‍රමණය පිළිබඳ මහාවංසයේ විස්තර වී තිබේ. වාරිමාර්ග පද්ධතිය විනාශ කිරීම, ආගමික ස්ථාන විනාශ කිරීම, පාලකයන් හා නිලධාරීන් ඝාතනය, පොත් පත් ගිනි තැබීම, සිංහලයන් සතු වස්තුව කේරල හටයන්ට ලබා දීම, හික්ෂුන් හා ප්‍රභූන් ඇතුළු ජනතාවට ශාරීරික හිංසා කිරීම ආදිය සිදු වූ බව එහි සඳහන් වේ.

මෙම ආක්‍රමණය ලංකාවේ ආර්ථික, දේශපාලන, සංස්කෘතික, සමාජීය හා ආගමික අංශයන්හි පරිහානියක් ඇති කළේය. මෙසේ සිදු වූ මහා විනාශය මීට පෙර නොවූ විරූ දෙයක් විය.

පීඩාවට පත් වූ මහා සංඝයා වහන්සේලා රජරට අතහැර රැකවරණය පතා මායා, රුහුණ හා මලය රටට ගියහ. ඔවුන්ගෙන් සමහරක් දකුණු ඉන්දියාවේ චෝළ හා පාණ්ඩ්‍ය රාජ්‍යවලට ගොස් එහි ආරක්ෂාව ලැබූහ.

එසේම රාජකුමාරවරු, උසස් නිලධාරීන් හා ප්‍රභූ ජනයා රැකවරණය පතා රුහුණ, මායා හා පිහිටි රටවලට ගොස් වාසස්ථාන පිහිටුවා ගත්හ.

ක්‍රියාකාරකම්

1. ශ්‍රී ලංකා සිතියමක පහත සඳහන් ස්ථාන ලකුණු කරන්න.

ගෝකණ්ණ	පරාක්‍රම සමුද්‍රය	මින්නේරිය
ශ්‍රී පාදය	අඹන් ගඟ	මහානාගහුල
කසාතොට		
2. පළමුවන විජයබාහු රාජ්‍යයට පත් වූ අයුරු අනුපිළිවෙළින් සඳහන් කරන්න.
3. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ ආගමික කටයුතු ලැයිස්තු ගත කරන්න.
4. රාජ්‍යත්වය තහවුරු කර ගැනීමේදී නිශ්ශංකමල්ල රජුට මුහුණදීමට සිදු වූ අභියෝග මොනවාද?

1.9 දඹදෙණිය රාජධානිය

රූපය 1.9 දඹදෙණිය රජ මාලිගාවට පිවිසීමට ඇති පියගැට පෙළේ කොටසක්

මාස ආක්‍රමණය නිසා සිංහල රාජධානිය ක්‍රමයෙන් නිරිත දෙසට සංක්‍රමණය වන්නට විය. එම සංක්‍රමණ අවධියේ දී පිහිටුවා ගත් පළමුවන පාලන මධ්‍යස්ථානය දඹදෙණිය යි.

1.9.1 තුන්වන විජයබාහු (1232 - 1236)

දඹදෙණිය රාජධානිය කරගත් තුන්වන විජයබාහු රජු සමකාලීන මූලාශ්‍රයවල හඳුන්වා ඇත්තේ වන්නි විජයබාහු නමිනි. ඔහු දඹදෙණිය තම රාජ්‍යය බවට පත් කර ගත්තේ එය පිහිටා ඇති පරිසරයෙන් ලද රැකවරණය නිසාම විය හැකි ය.

එතුමා විසින් එහි තම ආධිපත්‍යය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා දළඳා වහන්සේ හා පාත්‍රා ධාතුන් වහන්සේ තම භාරයට ගන්නා ලදී. ඒ වන විට දළඳා වහන්සේ සහ පාත්‍රා ධාතුව තිබුණේ කොත්මලේ ය. ඒවා බෙලිගලට වැඩමවා තැන්පත් කළ බව සඳහන් ව තිබේ. මේ කාර්යයේ දී

වාචිස්වර මහතෙරුන් වහන්සේ ප්‍රධාන තෙරවරුන්ගේ සහාය එතුමා ලබා ගත්තේ ය.

මේ වන විට හික්ෂුන් වහන්සේලා ඉමහත් පීඩාවට ලක්ව සිටි අතර උන් වහන්සේලාට පිළිසරණ වෙමින් රජු විසින් අහිනවයෙන් විහාර ඉදි කළ අතර ජරාවාසව තිබූ ගොඩනැගිලි රාශියක් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී. අහිනවයෙන් ඉදි කරන ලද විහාර අතර දඹදෙණියේ විජයසුන්දරාරාමය හා වත්තල විජයබාහු විහාරය සුවිශේෂ වේ. පිළිසකර කරන ලද ගොඩනැගිලි අතර අත්තනගලු විහාරය හා තොටගමු විජයබා පිරිවෙන වේ. ඒ සියල්ලට ම වඩා උපසම්පදා විනය කර්මය නැවත ආරම්භ කිරීම වැදගත් වේ. ඒ

සමග ම ශාසන ශෝධනයක් කිරීම ද එතුමාගේ කාර්ය අතර වේ. එවකට මහාසාමී ධුරය ඉසිලූ සංඝරක්ඛිත මාහිමියන්ගේ ද ග්‍රාමවාසී හා වනවාසී මහනාහිමිවරුන් දෙදෙනාගේ සහභාගිත්වයෙන් සංඝ සංශෝධනය සිදු කොට කතිකාවතක් ද පිහිටුවා ඇත. තවද උගත් පඬිවරුන් ලවා බෞද්ධ පොතපත නැවත ලියවීමෙන් ධර්ම ශාස්ත්‍රීය ඥානය නගා සිටුවීමට ද එතුමා අමතක නොකළේ ය.

මහලු විශේ දී රජකම ලබා ගත් මෙම රජුගේ රාජ්‍ය කාලය සතර අවුරුද්දකට සීමා විය. තමාගෙන් පසු රාජ්‍යය නිරූපදාතව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සංඝරක්ඛිත මාහිමි ඇතුළු මහාසංඝයා ඉදිරියේ දී රජු විසින් පරාක්‍රමබාහු කුමරුට රජකම ලබා දෙන ලදී.

1.9.2 දෙවන පරාක්‍රමබාහු (1236 - 1270)

ඊට අනුව පරාක්‍රමබාහු රාජ්‍යයට පත් වූ අතර දෙවන පරාක්‍රමබාහු යනුවෙන් එතුමා හැඳින් විය. මෙතුමා පිළිබඳ තොරතුරු පූජාවලිය, මහාවංසය හා හත්ඵවනගල්ල විහාරවංසය ආදියෙන් හෙළි වේ. මෙතුමාට මහාසංඝරත්නයේ ආශීර්වාදය ආරම්භයේ සිට ම ලැබුණු අතර එය මැනවින් රාජ්‍යය පවත්වාගෙන යාමට උපකාරී විය. සාහිත්‍යධරයෙකු ලෙස සැලකෙන එතුමා “කලිකාල සාහිත්‍ය සර්වඥ පණ්ඩිත” යන උපාධි නාමයෙන් ද පිදුම් ලැබී ය. පරාක්‍රමබාහු රජතුමා විශිෂ්ට ග්‍රන්ථ කිහිපයක් සම්පාදනය කර ඇතැයි සැලකේ. විසුද්ධිමග්ග මහාසන්නය, වන විනිස සන්නය, කවිසිළුමිණ ඉන් ප්‍රධාන ය.

මෙතුමාගේ රාජ්‍ය කාලයේ දී වන්දනානු නමැති ආක්‍රමණිකයෙක් දෙවරක් මෙරට ආක්‍රමණය කළේ ය. පළමු ආක්‍රමණය සිදු වී ඇත්තේ 1247 දී යැයි සැලකේ. ආක්‍රමණය සාර්ථක ලෙස මැඩ පැවැත්වීමට රජුට හැකි විය. මොහු මලය අර්ධද්වීපයේ පාලකයෙකු බව අනුමාන කෙරේ. දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා තම පුත් විජයබාහු කුමරුගේ සහාය ඇති ව දෙවන ආක්‍රමණය මැඩ පැවැත්වී ය. ආක්‍රමණය මැඩලීම සඳහා රජුට පාණ්ඩ්‍ය ආධාර ලැබීණි යැයි සැලකේ.

මෙම ආක්‍රමණ නිසා දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට මාස නම් දරුණු ආක්‍රමණිකයාගෙන් රට මුදා ගැනීමට තවත් කලක් ගත විය. 1255 දී පමණ එතුමා පොළොන්නරුව වටකොට මාසගේ හමුදා සමූල ඝාතනය කළේ ය. රජුට සහාය සඳහා පාණ්ඩ්‍ය හමුදා පැමිණි බව ද දකුණු ඉන්දියානු සෙල්ලිපිවලින් හෙළිවේ.

1.9.3 ආගමික කටයුතු

බෙලිගල තැන්පත් කර තිබූ දළදා වහන්සේ දඹදෙනියට වැඩමවා එහි තැන්පත් කොට අත්‍යලංකාර දළදා පූජාවක් පැවැත්වීමට රජතුමා කටයුතු කළේ ය.

එසේම රජතුමා දඹදෙනිය ආසන්නයේ පිහිටි තම ජන්ම භූමිය වූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර තෙක් මාර්ගය සමතලා කොට සරසා මහ පෙරහරින් දළදා වහන්සේ එහි වඩමවා ගෙන ගොස් ශ්‍රී වර්ධන පූජා නම් විවිධ පූජෝත්සවයක් පවත්වා ඇති බව සඳහන් වේ.

ශ්‍රී පාදස්ථානය, වත්තල, මහියංගණය, බෙන්තර ගලපාත විහාරය, අත්තනගල විහාරය ආදී විහාරස්ථාන පිළිසකර කළ බව ද වාර්තා වේ.

මේ රජතුමා, තම සොහොයුරු බුවනෙකබාහු කුමරු යොදවා ධර්මධර හික්ෂුන්ගේ අඩුපාඩුව පිරිමසාලීමට දඹදිව උගත් හික්ෂුන් වහන්සේලා මෙන් ම පොත්පත් ද ගෙන්වා ගත් අතර මෙරට හික්ෂුන්ගේ ධර්ම ඥානය හා තර්ක ව්‍යාකරණ දැනුම දියුණු කිරීමට ද ක්‍රියා කළේ ය.

මහාසාමී සංඝරාජ තනතුර දැරූ දිඹුලාගල මේධංකර මාහිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් ග්‍රාමවාසී හා වනවාසී මහාස්ථවිරයන් දෙදෙනා ඇතුළු කාරක සංඝයාගේ සහභාගිත්වයෙන් දඹදෙනියේ විජයසුන්දරාරාමයේ දී සංඝ සම්මේලනයක් ද පවත්වා “දඹදෙනි කතිකාවත” සම්පාදනය කිරීම ද රජුගේ ශාසනික කාර්ය අතරට ගැනේ.

එමෙන් ම රජතුමා විශේෂ වනවාසී සම්ප්‍රදායක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් තාමුලිංග දේශයෙන් ධර්මධර, ශීලධර හා විනයධර ධම්මකිත්ති නම් මහතෙර කෙනෙකු වැඩමවා මෙරට පලාබත්ගල වන සෙනසුන ආරම්භ කළේය.

දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් පොළොන්නරුවේ පොහොය සීමාවට මහාසංඝයා වැඩමවා සත් දිනක් තිස්සේ උපසම්පදා උත්සවයක් පවත්වා නාහිමි, මහාස්ථවිර, ආයතන නායක ආදී ශාසනික තානාන්තර පිරිනැමූ බව සඳහන් වේ. මෙය සිදුව ඇත්තේ රජුගේ අවසාන වර්ෂය වූ 1270 දී ය.

එතුමාගේ කටයුතුවලින් බොහොමයක් කරන ලද්දේ විජයබාහු කුමරු හා දේව ප්‍රතිරාජ ඇමතිවරයා විසින් ය.

මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ නිකාය සාමග්‍රියෙන් වසර 100කට පමණ පසු මෙම කතිකාවත සම්පාදනය කර ඇත.

1.10 යාපහුව රාජධානිය (1272 - 1300)

රූපය 1.10 දළදා මළුවට හා බලකොටුවට පිවිසෙන යාපහුවේ පියගැට පෙළ

යාපහුව, මාසට මුහුණ දෙනු සඳහා සුභ සෙන්පතියා ඉදි කළ පර්වත බල කොටුවකි. එම සුභ පබ්බතය යාපහුව ලෙස හැඳින් වේ. එය පළමුවන වරට රාජධානිය කරගත්තේ පළමුවන බුවනෙකබාහු විසිනි.

1.10.1 පළමුවන බුවනෙකබාහු (ක්‍රි. ව. 1272 - 1284)

මුල් කාලයේ දී පළමුවන බුවනෙකබාහු රජුට විවිධ දේශපාලන අභියෝග එල්ල විය. දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට හා බෝසත් විජයබාහු රජුට පක්ෂපාතව සිටි වන්නි නායකයන් අතුරින් ඇතමෙක් බුවනෙකබාහු රජුට එරෙහිව නැගී සිටිය හ. කදලිවාට, මාපාණ, තිප, හිමියානක යන කැරලි මෙහෙය වූවන් වංසකථාවේ සඳහන් වේ.

පළමුවන කාලිංගරායර, වෝඩගංගදේව යන දෙමළ සතුරන් ද පරාජය කිරීමක් මේ රජුට සිදු විය.

එතුමා නොබෝ කලකින් දඹදෙණිය හැරදමා යාපහුව තම පාලන මධ්‍යස්ථානය බවට පත් කර ගනු ලැබුවේ මෙම ඓතිහාසික හා දේශපාලන පසුබිම කෙරෙහි සැලකිලිමත් වීමෙනි.

ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම පිළිබඳව යාපහුව රාජධානිය ද වැදගත් වේ.

පළමුවන බුවනෙකබාහු රජු ඊජිප්තුවේ සුල්තාන්වරයා සමග රාජ්‍ය සබඳතා ඇති කර ගනිමින් වෙළෙඳ කටයුතු දියුණු කර ගත්තේ ය.

1.10.2 පළමුවන බුවනෙකබාහුගේ ආගමික කටයුතු

- ❖ ත්‍රිපිටක ධර්මය ලියවා පොතපත සුලභ කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- ❖ වාර්ෂික උපසම්පදා උත්සව පැවැත්වීමට අනුග්‍රහය දැක්වීම.
- ❖ යාපහුවේ විසිතුරු මන්දිරයක් ඉදි කොට දළදා වහන්සේ එහි තැන්පත් කරවීම

බුවනෙකබාහු රජුගේ පුත් දෙවන බුවනෙකබාහු කුමරා හා බෝසත් විජයබාහුගේ පුත් පරාක්‍රම කුමරා අතර ඇති වූ ආරවුල අතරතුර පසි රජු ආර්ය චක්‍රවර්තී නම් අයෙකුගේ මූලිකත්වයෙන් හමුදාවක් එවී ය. දළදාව හා පාත්‍රා ධාතුව ඔවුන් රැගෙන ගොස් පාණ්ඩ්‍ය අධිරාජ්‍යයා වූ කුලශේඛරට භාර දී ඇත. මෙම කාලය රාජ්‍යාන්තරයක් (අරාජක කාලයක්) ලෙස මහාවංසයක් දළදා සිරිතක් සඳහන් කරයි. මෙම කාලය තුළ රටේ සාගතයක් ද ඇති වූ බව වාර්තා වේ. පළමුවන බුවනෙකබාහු රජු මිය යාමත් සමග රාජ්‍ය අනුප්‍රාප්ති පිළිබඳ මතභේද ඇති විය.

අනතුරුව බෝසත් විජයබාහු රජුගේ පුත් පරාක්‍රම කුමරු පාණ්ඩ්‍ය දේශයට ගොස් පසි රජු හා මිත්‍ර සබඳතා ඇති කර ගෙන නැවත දළදාව හා පාත්‍රා ධාතුව රැගෙන විත් පරාක්‍රමබාහු නමින් පොළොන්නරුවේ රජ විය. ඔහු මේනමින් සිටි තෙවැන්නා යි.

1.10.3 තුන්වන පරාක්‍රමබාහු (1287 - 1293)

- ❖ මොහු පොළොන්නරුව රාජධානිය කරගත්තේ ය.
- ❖ පොළොන්නරුවේ දළදා මැදුරක් කරවා පුද පූජා පැවැත්වීය.
- ❖ දළදා ඉතිහාසයේ වැදගත් තැනක් මෙතුමාට හිමි වේ.
- ❖ මෙම රජුගේ රාජ්‍ය කාලය වසර කිහිපයකට සීමා විය.

1.10.4 දෙවන බුවනෙකබාහු (1293 - 1302)

තුන්වන පරාක්‍රමබාහු රජු පරාජය කර දෙවන බුවනෙකබාහු කුමරු පොළොන්නරුවෙන් දළඳාව හා පාත්‍රා ධාතුව රැගෙන යාපහුවේ රජ විය. මෙතුමා වසර නවයක් රාජ්‍යය කළේ ය. ඉන් වසර හතක් යාපහුවේ සිටි මොහු පසුව කුරුණෑගල රාජධානිය ලෙස තෝරාගෙන වසර දෙකක් පමණ එහි පාලන කටයුතු කළේ ය.

උපසම්පදා උත්සව නවයක් හා කඩින විවරාදී සිවුරු පූජාවක් ද ඔහු පැවැත් වූ බව වංසකථාවේ සඳහන් වේ.

ඔහු හික්ෂු විනය පිළිබඳ විධානයක් පැනවීම ආදී ශාසනෝදයකාරී කටයුතු සිදු කළේ ය. මහාසංඝයා වහන්සේට ශාසනික තනතුරු පිරිනැමීම සිදු කළ බව ද වංසකථාවේ සඳහන් වේ. උදා - පලාබත්ගල ධම්මකිත්ති හිමියන්ට තනතුරු ලබා දීම.

1.11 කුරුණෑගල රාජධානිය (1300 - 1341)

1.11.1 සිවුවන පරාක්‍රමබාහු (1302 - 1326)

දෙවන බුවනෙකබාහු රජුගේ ඇවෑමෙන් ඔහුගේ පුත් පැරකුම් කුමරු 1302 දී සිවුවන පරාක්‍රමබාහු ලෙස කුරුණෑගල රජ විය. එනමින් සිටි හතරවැන්නා ඔහු වේ.

මෙම රජුගේ කාලයේ සිට රජරට සිංහල ජනතාව ක්‍රමයෙන් නිරිත දෙසට විතැන් වීමේ ප්‍රබල ප්‍රවණතාවක් දැකිය හැකි ය.

මලය කඳුකරයෙන් පටන්ගෙන දකුණු දිග මුහුදු තීරය දක්වා මෙතුමාගේ අනුග්‍රහයෙන් ආගමික හා ශාසනික සේවාවන් සිදු වූ බව සඳහන් වේ.

1.11.2 සිවුවන පරාක්‍රමබාහුගේ ආගමික කටයුතු

- ❖ කුරුණෑගල විවිත්‍ර දළදා මාලිගයක් තනා දළදා වහන්සේ එහි තැන්පත් කිරීම.
- ❖ නටබුන්ව පැවැති තොටගමු වෙහෙර පිළිසකර කර නඩත්තුව පිණිස ගම්බිම් පූජා කිරීම.
- ❖ විදාගම ශ්‍රී සණානන්ද පිරිවෙන් විහාරය, දෙවුන්දර පටිමාසරය, වැලිගම විහාරයේ දීඝ පාසාදය ද කරවීම.

- ❖ පන්සිය පනස් ජාතක පොත සිංහල භාෂාවෙන් ලිවීමට අනුග්‍රහය දැක්වීම. දළදා සිරිත රචනා කිරීම. එළ බෝධිවංසය, අනාගතවංසය, ධාතු මංජුසා යන කෘති රචනා කිරීමට අනුග්‍රහ දැක්වීම.
- ❖ මහනුවර අස්ගිරි විහාරය බිහි කිරීමට දායක වීම. ඒ සඳහා සියලු අනුග්‍රහය ලබාදීමට රජතුමා කටයුතු කළේ ය.

1.12 ගම්පොළ රාජධානිය

- ❖ පස්වන විජයබාහු රජුගේ අභාවයත් සමඟ කුරුණෑගල රාජ්‍යය ද නිමා වූ අතර ඉන්පසු ගම්පොළ ලංකාවේ අගනුවර බවට පත් විය.
- ❖ ආරක්ෂිත ස්ථානයක් ලෙස ගම්පොළ වැදගත් ය.

1.12.1 හතරවන බුවනෙකබාහු (1341 - 1351)

- ❖ හතරවන බුවනෙකබාහු රජ ගම්පොළ රාජධානිය තම මධ්‍යස්ථානය ලෙස තෝරා ගත්තේ ය.
- ❖ මෙම කාලයේ ප්‍රභූ පවුල් දෙකක් දේශපාලන කටයුතුවල දී සහය විය. සේනාධිලංකාර හා අලගක්කෝනාර එම ප්‍රභූ පවුල් දෙක යි.
- ❖ රජුගේ අගමැති ලෙස සේනාධිලංකාර කටයුතු කළ අතර දෙවනගල වහරනන හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් හික්ෂුන් රැස් කරවා ශාසන ශෝධනයක් කර ඇත.
- ❖ සිලවංස ධම්මකිත්ති නම් හිමි නම ගඩලාදෙණිය විහාරස්ථානය කරවා ඇත.
- ❖ සේනාධිලංකාර සෙනෙවිරදුන් ලංකාතිලක විහාරය කරවා ඇත.

1.12.2 තුන්වන වික්‍රමබාහු (1357 - 1374)

- ❖ මොහුගේ අගමැතිවරයා වූයේ නිශ්ශංක අලගක්කෝනාර හෙවත් නිශ්ශංක අලකේශ්වර ය. එසේ ම භාස්කර ජයමහලෑන නම් වූ ප්‍රභූවරයෙක් ද ඔහුට සහාය වූයේය.
- ❖ ලංකාවේ වෙළඳාමෙන් ලාභ ලබා ගත් යාපනයේ ආර්ය චක්‍රවර්තීන් මැඩ පවත්වා ඔහුගේ හමුදා පලවා හරින ලද්දේ නිශ්ශංක අලගක්කෝනාර විසිනි.
- ❖ නියම්ගම්පාය විහාරය හා කැලණි විහාරය රජු විසින් පිළිසකර කරවන ලදී.

1.12.3 පස්වන බුවනෙකබාහු රජතුමා (1374 - 1408)

පස්වන බුවනෙකබාහු රජුට අලකේශ්වර, දේවමන්ත්‍රී, අර්ථනායක යන සොහොයුරෝ සහය දුන්හ. උතුරේ ආර්ය චක්‍රවර්තීන්ගෙන් 1381 දී ආක්‍රමණයක් එල්ල වූ අතර එය පස්වන බුවනෙකබාහු රජු හා අලකේශ්වර ඇතුළු සේනාව අතින් පරාජය වූ බව සංගම ලිපිය හා රාජාවලිය යන මූලාශ්‍රයන්ගෙන් පැහැදිලි වේ.

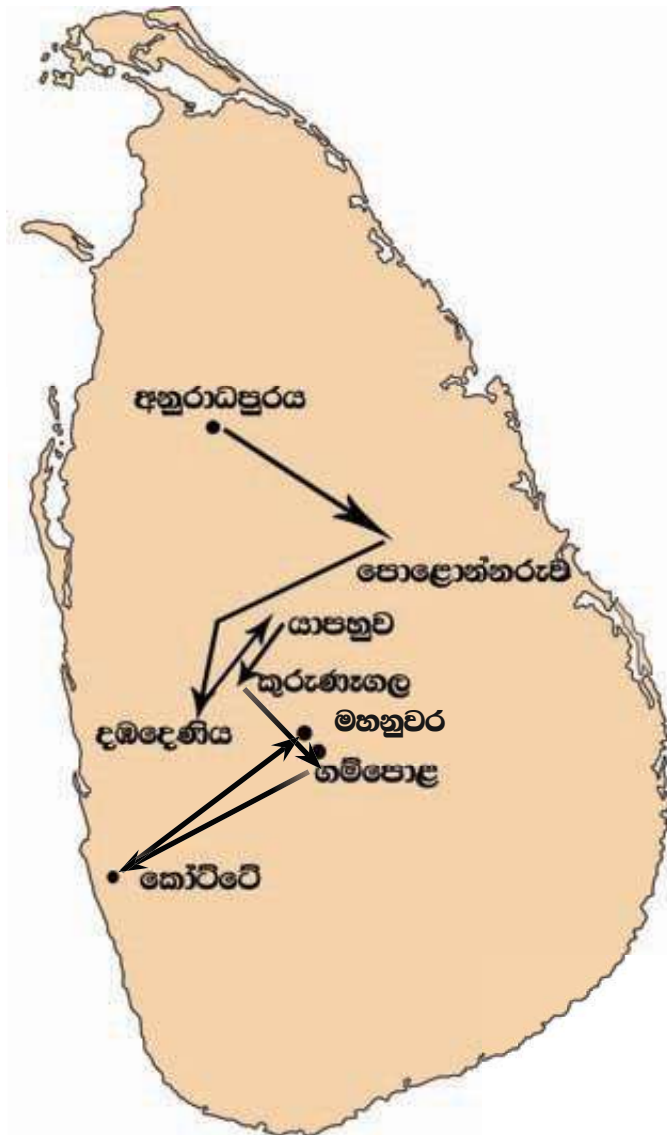
ක්‍රියාකාරකම්

1. රාජ්‍ය බලය තහවුරු කර ගැනීමේ දී නිශ්ශංකමල්ල රජුට මුහුණදීමට සිදු වූ අභියෝග ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.
2. දඹදෙනියේ රජ වූ රජවරුන් දෙදෙනෙකු නම් කරන්න.
3. දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා පිළිබඳ ව සඳහන් සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය තුනක් නම් කරන්න.
4. පළමුවන බුවනෙකබාහු රජුගේ සිදු වූ ආගමික කටයුතු මොනවාදැයි හඳුන්වන්න.
5. කුරුණෑගල රාජධානියේ ආරම්භක පාලකයා නම් කරන්න.
6. හතරවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ ආගමික කටයුතු මොනවාද?
7. ගම්පොළ රජ වූ රජවරුන් තිදෙනෙකු නම් කරන්න.

1.13 කෝට්ටේ රාජධානිය (1415 - 1597)

ගම්පොළ රාජධානියේ තුන්වන වික්‍රමබාහු රජුගේ කාලයේ ඔහුගේ අගමැති වූ නිශ්ශංක අලගක්කෝනාර, යාපනයෙහි ආර්ය චක්‍රවර්ති සේනාව උතුරට පලවා හැරීම සඳහා කොළඹ වරායට නුදුරු දියවන්නා ඔයෙන් වට වූ ජල දුර්ග හා පංක දුර්ගවලින් යුත් ස්ථානයක තැනූ කෝට්ටේ බලකොටුව ආශ්‍රය කර ගනිමින් කෝට්ටේ රාජධානිය බිහි කළේ ය.

සිතියම 1.3 රාජධානිය සංක්‍රමණය වූ අයුරු

1.13.1 භයවන පරාක්‍රමබාහු (1412 - 1467)

දිවයින අවසන්වරට එක්සේසත් කළ සිංහල පාලකයා මොහු ය. එතුමාගේ රාජ්‍ය කාලයේ ආගමික, සාහිත්‍ය හා අධ්‍යාපන දියුණුවක් ඇති විය. එම කාලය හැදෑරීම සඳහා මූලාශ්‍රය රාශියක් තිබේ.

අලකේශ්වර යුද්ධය	කෝකිල සන්දේශය
රාජාවලිය	සද්ධර්ම රත්නාකරය
පරවි සන්දේශය	පැරකුම්බා සිරිත
සැළලිහිණි සන්දේශය	කාව්‍යශේඛරය
ගිරා සන්දේශය	ගුණතිල කාව්‍යය

මෙතුමා චීන අධිරාජ්‍යයා සමඟ සමීප සබඳතා පැවැත්වූ බව චීන මූලාශ්‍රයවලින් පැහැදිලි වේ. එසේම චීන අධිරාජ්‍යයාගේ අනුග්‍රහය යටතේ රාජ්‍යයට පත් වූ බව ද අනුමාන කරනු ලැබේ. එතුමාගේ කාර්ය සාම්ප්‍රදායට මෙම සම්බන්ධය බෙහෙවින් බලපෑ බව සිතිය හැකි ය.

වෙළෙඳාම පිණිස බඩු පුරවා යෑමට රජුගේ නැවක් අදිවිරුම පටුනේ දී රායන් මලවර නමැත්තෙක් කොල්ල කෑවේය. රජු නැව් ගණනාවක් යවා වෙළෙඳ තොටුපලවලට පහර දී සොලී රට මකුඩන් කෝට්ටය ඇතුළු ගම් හතරකින් අවුරුදු පතා බදු ගෙන්නා ගෙන ඇත.

යාපන ප්‍රදේශය ආර්ය වක්‍රවර්ති පාලනයෙන් බේරා ගැනීම සඳහා සේනානායක සපුමල් කුමරුට පැවරිණ. පසුව සපුමල් කුමාරයා යාපනයේ ප්‍රාදේශීය පාලකයා ලෙස පත් කරනු ලැබී ය.

උඩරට ප්‍රදේශයේ සාමන්ත පාලක ජෝතිය සිටුවරයාගේ හිතුවක්කාර ක්‍රියා අම්බුලුගල කුමරු යවා මර්දනය කරන ලදී.

1.13.2 පරාක්‍රමබාහු වැඩි දියුණු කළ පූජනීය ස්ථාන

- ❖ ශ්‍රීපාදස්ථානය
- ❖ අත්තනගල විහාරය
- ❖ ගඩලාදෙණිය
- ❖ ලංකාතිලකය
- ❖ මහියංගණය
- ❖ කැලණිය

රූපය 1.11 ගඩලාදෙණිය

රූපය 1.12 ලංකාතිලකය

භයවන පරාක්‍රමබාහු රජු තම මෑණියන් වූ සුනේත්‍රා දේවියගේ නමින් පැපිලියාන සුනේත්‍රාදේවී පිරිවෙණ කර වූ බව ද එහි නඩත්තුවට ගම් බිම් පිදු බව ද පැපිලියාන සන්නසෙහි සඳහන් වේ.

1.13.3 හයවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ කාලයේ දියුණු තත්වයේ පැවති පිරිවෙණ

- ❖ වත්තල වනවාසය
- ❖ කෝට්ටේ පැරකුම්බා පිරිවෙණ
- ❖ රයිගම ශ්‍රී සණානන්ද පිරිවෙණ
- ❖ කැරගල පද්මාවතී පිරිවෙණ
- ❖ දෙවුන්දර ඉරුගල් කුලතිලක පිරිවෙණ

1.13.4 හයවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ කාලයේ විසූ ප්‍රකට පඬිවරු

- ❖ තොටගමුවේ ශ්‍රී රාහුල හිමි
- ❖ වෑන්කෑවේ හිමි
- ❖ විල්ගම්මුල හිමි
- ❖ කැරගල වනරතන හිමි
- ❖ වීදාගම මෛත්‍රිය හිමි
- ❖ ධම්මදින්න විමලකිත්ති හිමි
- ❖ පැපිලියානේ මංගල හිමි

සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ ස්වර්ණමය යුගය ලෙස මෙම යුගය හඳුන්වයි.

සන්දේශ සාහිත්‍යයේ දියුණුවක් මෙම යුගයේ දී ඇති විය.

- ❖ නංස සන්දේශය
- ❖ සැලලිහිණි සන්දේශය
- ❖ ගිරා සන්දේශය
- ❖ කෝකිල සන්දේශය
- ❖ පරෙවි සන්දේශය මෙම කාලයේ දී රචනා විය.

- ❖ ගුන්තිල කාව්‍යය
- ❖ කාව්‍යශේඛරය
- ❖ සද්ධර්මරත්නාකරය
- ❖ බුදුගුණ අලංකාරය
- ❖ ලෝචුඛ සඟරාව
- ❖ අලකේශ්වර යුද්ධය
- ❖ පැරකුම්බා සිරිත යන සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ රචනා වූයේ ද කෝට්ටේ යුගයේ දී ය.

කෝට්ටේ යුගයේ විසූ කොටගමුවේ ශ්‍රී රාහුල හිමි ඡඩිභාෂාපරමේශ්වර නාමයෙන් ද පිදුම් ලැබී ය. එසේ ම මහා කාව්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් කාව්‍යශේඛරය ද මෙම හිමියන්ගේ කෘතියකි.

ක්‍රියාකාරකම්

1. රාජධානි සංක්‍රමණය දැක්වෙන සිතියමක් ඇඳ නම් කරන්න.
2. වගුව සම්පූර්ණ කරන්න. (නිරිත දිග රාජධානි ඇසුරින්)

යුගය	රජතුමා	ඉදි කළ විහාර

3. කෝට්ටේ යුගයේ ලියවුණ ග්‍රන්ථ හා කතුවරුන් පිළිබඳ ලැයිස්තුවක් සකසන්න.

